

Аналитикалық анықтама
«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі
Техникалық реттеу және метрология комитетінің Қостанай облысы
бойынша департаменті» РММ қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін
ішкі талдау нәтижелері

Қостанай қаласы

2026 жылғы 11 қыркүйек

«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Қостанай облысы бойынша департаменті» РМК (бұдан әрі – Департамент) қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау департамент басшысының 2026 жылғы 17 тамыздағы № 9-нқ бұйрығы негізінде жүзеге асырылды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін негіз:

- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының заңы;
- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидалары;
- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігі бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу бойынша әдістемелік ұсыным.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі жұмыс тобына құрамы:

жұмыс тобының жетекшісі – Шодорова Н.Ж. – Департамент басшысы;
жұмыс тобының мүшелері: Лисовская Н.И. – Департамент бас маманы,
Ахметова Г.С. – Департамент бас маманы.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мерзімі: 2026 жылғы 26 тамыздан - 11 қыркүйек аралығы.

Талданатын кезең: 2025 жылғы 1 қыркүйектен 2026 жылғы 31 тамыз аралығы.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылды:

Бірліктің қызметіне әсер ететін нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

Бірліктің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау:

- 1) персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққан лауазымдарды айқындау;
- 2) мүдделер қақтығысын реттеу;
- 3) мемлекеттік қызметтер көрсету;

- 4) рұқсат беру функцияларын іске асыру;
- 5) бақылау-тексеру функцияларын іске асыру;
- 6) бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу;
- 7) жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;
- 8) ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;
- 9) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер.

Талданатын объект туралы ақпарат

Департамент «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті» РММ аумақтық бөлімшесі болып табылады, Қостанай облысындағы техникалық реттеу, өлшем бірлігін қамтамасыз ету және сәйкестікті растау аккредиттеу саласында, сондай-ақ Қостанай облысында зергерлік бұйымдарды сату саласында мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады.

Департамент өз қызметін 2019 жылғы 26 тамызда Қостанай облысы Әділет департаментінің Қостанай қаласының Әділет басқармасында тіркелген заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы куәліктің негізінде жүзеге асырады. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының заңдарын, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілерін, өзге де нормативтік құқықтық актілерді, сондай-ақ Министрдің м.а. Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция туралы 2019 жылғы 25 шілдедегі № 9.

1. Департаменттің қызметіне әсер ететін нормативтік құқықтық актілерде және нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

«Бөлімшенің жұмысына әсер ететін нормативтік құқықтық және құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау» бағыты бойынша төмендегідей нормативтік құқықтық және құқықтық актілері зерттелді:

- 2015 жылғы 29 қазандағы №375-V ҚРЗ Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексі;

- «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V ҚРЗ Қазақстан Республикасының Кодексі;

- «Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 396-VI Заңы;

- «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 7 маусымдағы № 53-II Заңы, 19.04.2023ж.;

- «Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 5шілдедегі № 61-IV Заңы;

- «Бағалы металдар және бағалы тастар туралы» Қазақстан Республикасының 2026 жылғы 14 қаңтардағы № 444-V Заңы;

- Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2015 жылғы 14 желтоқсандағы № 1199 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы № 826 бірлескен бұйрығы «Техникалық реттеу саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және тексеру парақтарын бекіту туралы»;

- Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Сауда және интеграция министрінің 2022 жылғы 14 наурыздағы № 139-НҚ және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 15 наурыздағы № 24 бірлескен бұйрығы «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекел дәрежесінің бағалау өлшемшарттарын және тексеру парақтарын бекіту туралы»;

- Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Сауда және интеграция министрінің 2022 жылғы 14 наурыздағы № 140-НҚ және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 15 наурыздағы № 23 бірлескен бұйрығы «Қазақстан Республикасының сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы заңнамасының сақталуы бойынша тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және тексеру парақтарын бекіту туралы»;

- Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2016 жылғы 25 шілдедегі № 575 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2016 жылғы 29 шілдедегі № 351 бірлескен бұйрығы «Бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік және басқа да бұйымдарды өткізу саласында тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және тексеру парағын бекіту туралы».

Талдау барысында Департаменттің басшысының және бас мамандарының лауазымдық нұсқаулықтары зерделенді.

Талдау нәтижесінде 2025 жылдың 1 қыркүйегінен 2026 жылдың 31 тамызы аралығында Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Қостанай облысы бойынша департаментінің қызметіне әсер ететін нормативтік құқықтық актілерде және нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмады.

2. Бірліктің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

2.1 Персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққан лауазымдарды айқындау.

2026 жылғы 31 тамызға Департаменттің штаттық саны – 3 бірлік: 1 - басшы, 2 - бас мамандар. Департаментте бос лауазымдар жоқ.

Жұмыс процестерін оңтайландыру және аумақтық бөлімшені негізгі қызметке жатпайтын міндеттерден босату, сондай-ақ туындаған мәселелердің жедел шешілуін қамтамасыз ету мақсатында кадрлық жұмысқа қатысты барлық функциялар Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігіне берілді.

Жұмыс орнындағы тәртіптің сақталуына бақылау бет-әлпетті тану жүйесі (Face ID) арқылы жүзеге асырылады, ал келу және кету уақыты туралы деректер Министрліктің кадрларды басқару жүйесіне автоматты түрде беріледі.

Департамент техникалық реттеу, аккредиттеу, сәйкестікті бағалау, өлшем бірлігін қамтамасыз ету, бағалы металдар мен асыл тастарды өткізу саласында мемлекеттік бақылау және қадағалауды Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің талаптарына сәйкес жүзеге асырады.

Әдеп жөніндегі уәкілдің қызметі Департамент басшысына жүктеледі. Әдеп жөніндегі уәкіл қызметкерлер үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, мемлекеттік қызмет және мемлекеттік қызметшілердің Әдеп кодексін сақтау мәселелері бойынша ай сайын түсіндіру және оқыту семинарларын өткізеді.

Әдеп жөніндегі уәкіл мемлекеттік қызметшілер арасындағы тәртіп бұзушылықтарды анықтау үшін әкімшілік және қылмыстық құқық бұзушылықтарды талдайды. Бұған сондай-ақ мемлекеттік органның қызметі мен мемлекеттік қызметшілердің мінез-құлқына қатысты теріс ақпаратты қамтитын материалдарды анықтау мақсатында бұқаралық ақпарат құралдары мен ақпараттық ресурстарға мониторинг жүргізу де кіреді.

Қазіргі уақытта әлеуметтік желілерде қандай да бір теріс пікірлер немесе Департамент қызметкерлері арасында қолайсыз моральдық-психологиялық ахуал анықталған жоқ.

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі мен Техникалық реттеу және метрология комитетінің Әдеп жөніндегі уәкілдері мемлекеттік қызмет саласындағы қадағалаушы органдар мен уәкілетті мекемелердің өкілдерін шақыра отырып, бейнеконференцбайланыс арқылы ай сайын түсіндіру жұмыстарын және семинарлар өткізеді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққан лауазымдар:

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері негізінде айқындалған, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдар тізбесі Департаменттегі мемлекеттік қызметшілердің барлық лауазымдарын қамтиды.

Басшы - мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері бар лауазымдық міндеттерге әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарау және жауапкершілікке тарту кіреді. Сыбайлас жемқорлық тәуекелі әкімшілік жауапкершіліктен жалтару мүмкіндігін қамтиды. Сыбайлас жемқорлық тәуекелінің деңгейі жоғары.

Бас маман – мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін көтеретін лауазымдық міндеттерге реттелетін субъектілерді тексеру және әкімшілік іс қозғау кіреді. Сыбайлас жемқорлық тәуекелі бұзушылықтарды жасыру немесе жауапкершіліктен жалтару мүмкіндігін қамтиды. Сыбайлас жемқорлық тәуекелінің деңгейі жоғары.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды атқаратын мемлекеттік қызметшілер реттелетін субъектілерді тексеруді жүргізбес бұрын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталуы бойынша нұсқаулық алады.

Департаменттің кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты бақылау функцияларын жүзеге асыратын инспекторлары арасында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және ескерту бойынша жұмысты жалғастыру ұсынылады.

2.2 Мүдделер қақтығысын реттеу.

Бүгінгі күні қызметкерлердің жеке мүдделері арасындағы қайшылықтар, олардың жеке мүдделері олардың қызметтік міндеттерін тиісінше орындамауына әкеп соқтыруы мүмкін болған жоқ.

Департаменттің кадр мәселелері бойынша жұмыс «e-Quzmet» персоналды басқарудың біріктірілген ақпараттық жүйесінде (бұдан әрі «e-Quzmet» жүйесі) жүзеге асырылады. e-Quzmet жүйесінің көмегімен персоналды басқару бойынша жауапты қызметкердің қызметі автоматтандырылған. e-Quzmet жүйесінің жұмыс істеуі мемлекеттік қызметшілер туралы толық кадрлық ақпаратты алуға мүмкіндік береді: жеке деректер, ұйымдық ақпарат (кадрлық есепке алу), кәсіби және жеке құзыреттері,

білімі, біліктілігі, жұмыс өтілі, кәсіби тәжірибесі, бағалау және сертификаттау нәтижелері, көтермелеу және әкімшілік және тәртіптік жазалар туралы мәліметтер. Жүйе жақын туыстары туралы барлық ақпаратты, оның ішінде жеке сәйкестендіру нөмірлерін, сондай-ақ туыстың жұмыс орны туралы ақпаратты қамтиды.

Этика жөніндегі уәкіл ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуал, мемлекеттік қызметшілерге арналған әлеуметтік кепілдіктердің сақталуы және мемлекеттік органның этикалық нормаларды сақтау жөніндегі тиімділігін бағалау мәселелері бойынша тоқсан сайын сауалнамалар жүргізеді.

2.3 Мемлекеттік қызметтерді көрсету.

Ережеге сәйкес талдау объектісінің қызметіне мемлекеттік қызмет көрсету кірмейді.

2.4 Рұқсат етуші функцияларды жүзеге асыру.

Ережеге сәйкес талдау объектісінің қызметіне рұқсат ету функцияларын жүзеге асыру кірмейді.

2.5 Басқару функцияларын жүзеге асыру.

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің м.а. 2019 жылғы 25 шілдедегі № 9 бұйрығымен бекітілген «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық бөлімшелерінің ережелеріне» сәйкес Департаменттің мақсаттары:

Техникалық реттеу саласында мемлекеттік саясатты іске асыру және мемлекеттік бақылау мен қадағалауды, өлшем бірлігін қамтамасыз ету салаларындағы, сәйкестікті бағалау саласында аккредиттеу салаларында және зергерлік бұйымдар мен басқа да бұйымдарды сату кезіндегі мемлекеттік саясатты іске асыру және мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру болып табылады.

Департамент заңнамалық талаптарға, тәуекелдерді бағалау өлшемшарттарына және тексеруге арналған бақылау парағына сәйкес заңды тұлғаларға (оның ішінде мемлекеттік органдарға, филиалдар мен өкілдіктерге) қатысты мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады.

2025 жылғы 1 қыркүйегінен 2026 жылғы 31 тамыз аралығында Департаментпен 174 тексеру іс-шарасы өткізілді, оның ішінде:

жоспардан тыс тексерулер – 15;

басқа мемлекеттік органдармен бірлескен тексерулер – 21;

субъектіге бармай профилактикалық бақылау – 122;

субъектіге бару арқылы профилактикалық бақылау – 16.

Департамент әкімшілік актілерді Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының бірыңғай тізілімдеріне міндетті түрде енгізу арқылы, бақылау және қадағалау қызметінің ашықтығын қамтамасыз етеді. Заң бұзушылықтар анықталған жағдайда, тексеру аяқталған күні заң талаптарына қатаң сәйкестікте әкімшілік құқық бұзушылық туралы қаулы немесе хаттама дереу ресімделеді.

2.6 Бюджеттік және қаржылық ресурстарды дамыту және бөлу

Бюджеттік және қаржылық ресурстарды әзірлеу және бөлу бойынша барлық жұмыстарды орталықтандырылған түрде жоғары тұрған мемлекеттік орган Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі жүзеге асырады.

2.7 Жеке және заңды тұлғалармен шарт жасасу

Департаменттің жеке және заңды тұлғалармен шарт жасасуға құқығы жоқ.

2.8 Ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану

Талдау нәтижелері Департаменттің өз ақпараттық жүйелерін әзірлемейтінін көрсетті. Департаменттің ақпараттық-технологиялық инфрақұрылымы жоғары тұрған мемлекеттік орган әзірлеген бағдарламалық шешімдерді, сондай-ақ жалпыға қолжетімді ақпараттық жүйелерді пайдалануға негізделген.

2.9 Ұйымдастыру-басқару қызметінен туындайтын басқа да мәселелер.

- жеке және заңды тұлғалардың қаралған өтініштерінің саны

2025 жылдың 1 қыркүйегінен 2026 жылдың 31 тамызы аралығында департаментке 74 өтініш түсті, оның 47-і қаралды, 27-і басқа органдарға жолданды. Барлық өтініштер Қазақстан Республикасының Әкімшілік іс жүргізу кодексіне сәйкес қатаң түрде қаралды.

Департамент қызметкерлері заңды және жеке тұлғалардың техникалық реттеу саласындағы заңнаманы түсіндіру, өлшем бірлігін қамтамасыз ету, сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы, асыл металдар мен асыл тастар бойынша өтініштерін қарайды.

Барлық өтініштер Қазақстан Республикасының Әкімшілік-процессуалдық кодексіне сәйкес тіркеледі және E-otinish.gov.kz ақпараттық жүйесінде электрондық есепке алу құжаттарының барлық деректемелері дұрыс және уақтылы толтырылады.

- қызметтік этиканы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау

Департаментте «Сенім телефоны» жұмыс істейді. Департамент қызметкерлерінің Қазақстан Республикасы заңнамасын бұзуы немесе басқа да тәртіп бұзушылықтары туралы хабарламалар фактілері жоқ.

Департамент мамандары қызметтік ақпаратты жария етпеу туралы міндеттемелерге қол қойды және оны жария еткен жағдайда туындайтын жауапкершілік туралы ескертілді.

Бұқаралық ақпарат құралдарымен жүйелі деңгейде тұрақты байланысты орнату жұмыстары тұрақты түрде жүргізілуде. Бұқаралық ақпарат құралдарында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары бойынша мамандар туралы жарияланымдар болған жоқ.

Департаменттің Әдеп жөніндегі уәкілі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу және Әдеп кодексінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша тұрақты жұмыс жүргізеді. Мәселен, талданған кезеңде Департамент қызметкерлері он тоғыз іс-шараға қатысып, онда «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қызмет туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» және «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдептілік нормалары мен мінез-құлық қағидаларын

одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығына түсініктемелер берілген.

- талдау пәнінен туындайтын басқа да мәселелер:

- бөлімшенің қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілер;
- бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар;
- бөлімшеге келіп түскен жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;
- негізгі қызмет бойынша бұйрықтар;
- тексеру нәтижелерінің актілері;
- беруге Қазақстан Республикасының заңнамасымен рұқсат етілген өзге де

мәліметтер.

Талдау нәтижесінде 2025 жылдың 1 қыркүйегінен 2026 жылдың 31 тамызы аралығында Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Қостанай облысы бойынша департаментінің ұйымдастыру-басқару қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмады.

Жұмыс тобымен бекітілген талдамалық анықтама:

Шодорова Н.Ж. жұмыс тобының жетекшісі

Лисовская Н.И. жұмыс тобының мүшесі

Ахметова Г.С. жұмыс тобының мүшесі